

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW w WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr **6263**
PODKARPACKIE

1. Obiekt **613/94/3/34**

BATERIA SPRZĘŻONA FORTU BOREK TWIERDZY PRZEMYŚL

2. Czas powstania

1892-1897

3. Miejscowość

SIEDLISKA

4. Adres

Ok. 1 km na płn. od zabudowań wsi

Nr hipoteczny ... KW **[REDACTED]**

5. Przynależność administracyjna

województwo **podkarpackie**

gmina **Medyka**
pow. przemyski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975r.

województwo

powiat

8. Właścicieli jego adres

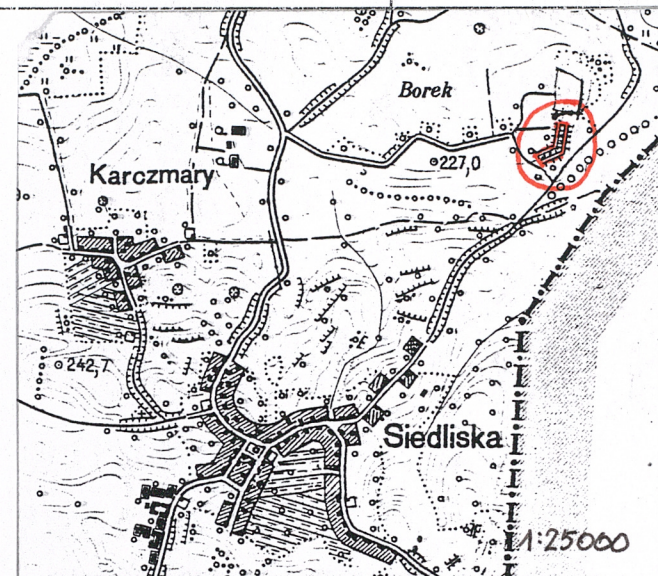
Urząd Gminy w Medyce

9. Użytkownik i jego adres

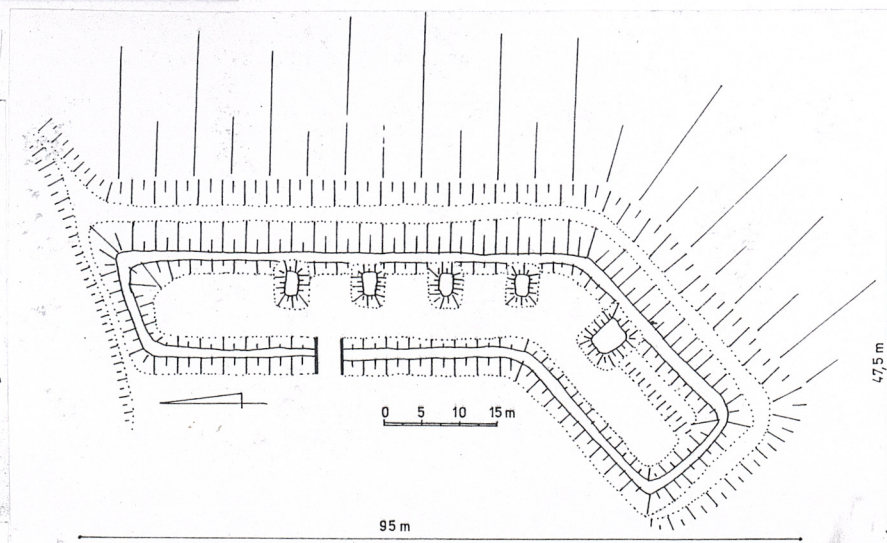
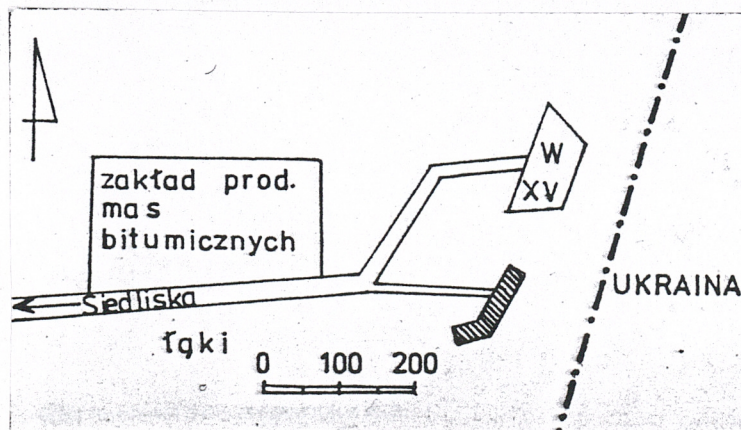
Urząd Gminy w Medyce

10. Rejestr zabytków

Nr **A - 3.12** data **30.06.1971**

Wnętrze baterii. Po prawej wał z poprzecznicami

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Początki nowożytnych umocnień Przemyśla sięgają połowy XIX w. kiedy to w oparciu o wcześniejsze opracowania planistyczne /raport Hauptmana Cichockiego z 1818 r i prace komisji Hessa z roku 1850/ podjęto w latach 1853-1856 budowę pierwszych fortyfikacji w myśl teorii Rogniata jako obóz warowny. Obejmowały one ciągłą linię obwałowań rdzenia - w granicach obecnie zachowanych oraz pojedyncze dzieła obronne w linii noyau i wysuniętych na przedpole, głównie przy trasach komunikacyjnych prowadzących do Przemyśla. Rozwój umocnień był nieprzerwany, choć ze zróżnicowaną intensywnością prac budowlanych i z tendencją do coraz większego odsuwania fortów, szaniców i baterii od miasta.

Po roku 1885 rysują się kierunki zmierzające do zmiany organizacji obrony i przekształcenia jej w system rozproszony. Od 1890 r. notuje się znaczne prace z zakresu modernizacji istniejących fortów i budowy nowych dzieł, w tym i baterii mieszczących stanowiska artylerii obrony dalekiej, często sprzężone z fortami głównymi danych grup fortecznych. Z tego okresu właśnie, z lat 1892 - 97 pochodzi bateria Borek powstała w bezpośredniej bliskości fortu XV o tej samej nazwie.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie instalacje)

Sytuacja - Bateria położona jest na północno-wschodnim krańcu Wzgórz Siedliskich, na terenie opadającym ku wschodowi, około 1 km na północ od zabudowy wsi Siedliska, w odległości ok. 150 m od granicy państwowej z Ukrainą, około 100 m na południe od fortu XV Borek.

Materiał - Zbudowana z nasypów ziemnych. Jedynym elementem murem jest pozostałość obramienia wjazdu w formie ceglanych murów oporowych. Cegła maszynowa o wymiarach: 7,5-8 x 13,5-14 x 28-29 cm. wiązana zaprawą wapienną.

Rzut - Bateria założona na planie dwuramiennika - o szerokim kącie rozwarcia ramion, skierowana czołem ku wschodowi /dłuższe ramię/ i południowi /krótsze/. Cały obiekt obiega wał posiadający od czoła głęboką fosę odchodzącą w północnym narożniku płytkim rowem do fosy fortu Borek. Fosa obiegała również wał zaplecza.

Bryła - Brama wjazdowa znajduje się w tylnym wale dłuższego ramienia. Wał czoła zaopatrzony w cztery poprzecznice wyniesione ponad koronę wału, oddzielające działobitnie. Duża poprzecznicą wydziela zaplecze baterii w krótszym ramieniu.

Wnętrze - Na przedpolu baterii śladowo zachowane pierwotne nasadzenia maskujące. Droga dojazdowa na zapole poprowadzona w niewielkim obniżeniu stanowi odnogę głównej drogi fortecznej.

Bryła obiektu spłaszczona i trochę zniekształcona na skutek procesów erozyjnych.

<p>14. Kubatura</p> <p>-</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>Całego założenia - ok. 2400 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Bateria sprzężona obrony dalekiej</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Nieużytkowana</p>
<p>18. Praca budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Jedyne prace prowadzone po II w.św. miały miejsce w roku 2000 i miały charakter porządkowo - pielęgnacyjny. Oczyszczono ze śmieci teren baterii i jej najbliższe otoczenie, wycięto drzewa suche i krzewy porastające wały i wnętrze.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Narys czytelny. Rozmyte nasypy wałów i poprzecznic. Śladowo zachowane ceglane ściany wjazdu.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Podjęcie kompleksowego programu usunięcia zbędnej zieleni, zabezpieczenie ceglanych reliktyw wjazdu, oznakowanie.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

Karta ewidencyjna, t. zw. zielona. Opr. J. Bogdanowski
1963 r. W zbiorach archiwalnych WKZ w Przemyślu

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Krzysztof Szuwarowski, 11.2000r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki K. Szuwarowski, 11.2000 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. K. Szuwarowski, 04.2000 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów w posiadaniu autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

J. Bogdanowski - Twierdza Przemyśl, w: Teka Konserwatorska.
Polska Południowo-Wschodnia. Rzeszów 1991

A. Sapeta - Zestawienie obiektów Twierdzy Przemyśl, w:
Twierdza Przemyśl, Informator Regionalny,
Rzeszów 1999

F. Forstner - Twierdza Przemyśl. Warszawa 2000

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

27. Załączniki

1 wkladka

1. Miejscowość

S I E D L I S K A

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BATERIA FORTU BOREK

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia

Wał baterii od strony zapola

Droga dojazdowa do baterii

Wkładkę założył: K. Szuwarowski, 11.2000 r. *K. Szuwarowski*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:
 w posiadaniu autora

Wnętrze krótszego ramienia baterii

Fosa czoła baterii

Działobitnia między poprzecznicami czoła

Fragm.obramienia wjazdu z hakiem do osadzenia
zawiasów skrzydła bramy